



Nederlands  
**Jeugd**  
instituut



Infodocument

januari 2012

2012 nr.1

## Schoolmaatschappelijk werk in het mbo

**Op 21 november 2011 heeft de tweede themabijeenkomst voor projectleiders/coördinatoren schoolmaatschappelijk werk (smw) in het mbo plaatsgevonden. In mei van dit jaar vond de eerste bijeenkomst<sup>1</sup> plaats en op verzoek van de daar aanwezige deelnemers is de tweede bijeenkomst georganiseerd. In totaal namen tien medewerkers die binnen het ROC sturing geven aan de activiteiten van smw-ers, deel aan de bijeenkomst. Daarnaast was de beroepsorganisatie, de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkenden (NVMW), en de MOgroep, de branchevereniging van aanbieders in de maatschappelijke dienstverlening, bij de themabijeenkomst aanwezig.**

**Het thema van deze bijeenkomst was ‘Meten is weten’. De centrale vraag daarbij is: ‘Op welke wijze kun je als instelling het rendement van de dienstverlening van het smw inzichtelijk maken?’. Het mag duidelijk zijn dat dit geen eenduidige vraag is. De vraag ‘wat versta je onder rendement’ gaat hier aan vooraf. Maar ook vragen als ‘wie is de klant van de smw-er’ en ‘aan wie legt het smw verantwoording af over het resultaat van de activiteiten’ zijn relevant.**

**Het programma van de bijeenkomst bestond uit inleidingen van de MOgroep en het NJi, gevolgd door twee praktijkvoorbeelden, te weten van het Graafschap College uit Doetinchem en het ROC Mondriaan uit Den Haag.**

**Dit infodocument is de weerslag van de informatie die tijdens deze bijeenkomst is uitgewisseld.**

### Onderzoek naar rendement

#### MOgroep: verzakelijking

De MOgroep constateert een toenemende verzakelijking in de relatie tussen aanbieders van smw en de afnemende scholen. Al een aantal jaren stimuleert de MOgroep het smw onderzoek te doen naar de tevredenheid van cliënten. Dit wordt zelfs verplicht gesteld bij de verkrijging van een HKZ kwaliteitskeurmerk. Onder de cliënt verstaat de MOgroep zowel de klant zelf als de school. Inmiddels stimuleert de MOgroep de bij hen aangesloten organisaties om, zoveel mogelijk in samenwerking met kennisinstututen, ook onderzoek naar rendement te doen. Het gaat

dan niet alleen om het directe effect op de direct betrokkenen, maar ook op de omgeving die hier baat bij heeft en wat het betekent voor de stakeholders. Hierbij valt naast de school bijvoorbeeld ook te denken aan partners in de veiligheidsketen of gezondheidszorg. Tenslotte heeft smw ook maatschappelijk effect.

Rendement kan hierbij zowel in belang als in geld worden uitgedrukt.

Hoewel de MOgroep zelf geen onderzoek doet, heeft men onlangs het lectorenoverleg van hogescholen benaderd met het verzoek aandacht te hebben voor dit vraagstuk. De eerste contacten tussen aanbieders van smw en hogescholen zijn inmiddels gelegd.

<sup>1</sup> Deze bijeenkomst had als thema's Caseload en Ouderparticipatie. Voor informatie zie infodocument 2011 nr.1 op [www.zat.nl](http://www.zat.nl)

Zo is Kwadraad, een aanbieder uit Midden Nederland, in gesprek met het lectoraat van Hogeschool Leiden om nader onderzoek te doen naar het smw-rendement.

### NJI: output en outcome

Het NJI maakt duidelijk dat het mbo de enige sector is die structureel geld van de rijksoverheid krijgt voor het smw. Het ministerie van OC&W kan hierdoor als een belangrijke stakeholder worden gezien, daar wordt immers verantwoording aan afgelegd. De vraag is echter hoe lang dit nog zo zal blijven. Er zijn signalen dat deze geldstroom, evenals de LGF-gelden, op termijn op zal gaan in de lumpsum bekostiging. Dit is een ontwikkeling die past in de huidige trend van decentralisatie en deregulering. Als dit gebeurt, is het College van Bestuur van het mbo de belangrijkste stakeholder en niet langer het ministerie. De vraag die dan rijst is 'hoe maak je voor je CvB het belang van het smw dan inzichtelijk'? Wat levert de investering van gelden in smw op? En kijkt men dan alleen naar de eigen VSV cijfers of ook op de langere termijn naar het maatschappelijk effect? Op dit moment is bij de verantwoording van de middelen de output voldoende. Output wordt gedefinieerd als de concrete prestaties die geleverd worden om het doel te realiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aantal gesprekken, de beschikbare tijd per cliënt, de bereikte doelgroep etc. Het ministerie wil weten of de middelen worden ingezet voor de juiste activiteiten en deelnemers. Een CvB zal echter ook in de outcome geïnteresseerd zijn: het resultaat van die prestaties op de cliënt. Om hierover iets te kunnen opmerken is een heldere begripsdefinitie voorwaardelijk.

Het gaat dan om vragen als:

- Wat verstaan we onder een interventie?
- Wanneer is een interventie afgerond?
- Wat verstaan we onder het begrip cliënt?
- Wat is het doel?
- Wat is het beoogde effect?

Bij het benoemen van resultaten moet je dus bepalen wie de belangrijkste stakeholders zijn. Bij een CvB gaat het primair om het vervolg van de schoolloopbaan en reductie van VSV. Maar ook de tevredenheid van docenten kan als een belangrijk resultaat gelden. Bij een gemeente als stakeholder telt het maatschappelijk meer als resultaat. Voor elk resultaat geldt dat een adequate rapportage ter onderbouwing van groot belang is. Dit stelt eisen aan de kwaliteit van de registratie.

### Metten is weten op het Graafschap College

Het Graafschap College meet de effecten van het contact van de studenten met het smw aan de hand van een enquête voor docenten/aanmelders en studenten. De aanmelders wordt o.a. gevraagd naar de tevredenheid over de snelheid van handelen en of de interventie succesvol is geweest. Tenslotte wordt er gevraagd om een rapportcijfer. De enquête vraagt de student om de eigen situatie voor en na afsluiting van het contact met het smw in een cijfer uit te drukken. Ook hier wordt om een rapportcijfer gevraagd.

De smw-jaarrapportage wordt breed onder de aandacht gebracht. Hij wordt besproken met de smw-ers zelf, komt in onderwijsteams aan de orde en belandt op de agenda van het overleg van het CvB.

Tenslotte vindt het ook zijn weg naar de beleidsgroep, waarin onder leiding van het CvB, de directies van externe partners en de gemeente periodiek overleg voeren over de aansluiting van de zorg op het onderwijs in het mbo. Het Graafschap College benadrukt overigens dat het huidige tevredenheidonderzoek iets anders is dan een rendementsmeting. Zo ver is men (nog) niet.

### Metten is weten op ROC Mondriaan

Het ROC Mondriaan wil met een enquête onder verwijzers en studenten zicht krijgen op de

effecten van de smw-interventie.

Zo wordt er aan de verwijzer gevraagd of het probleem van de student verholpen is en of de cijfers, het verzuimgedrag en het opleidingstraject van de student veranderd zijn. Ook hier wordt een rapportcijfer gegeven.

Aan de student wordt gevraagd of men iets aan de adviezen had, de problemen verholpen zijn en of de interventie invloed had op de studie. De enquête sluit af met het verzoek om een rapportcijfer.

De resultaten worden verwerkt in het jaarverslag van het Loopbaancentrum. Dat wordt besproken in de domeindirecties en staat op intranet.

### Maak het smw zichtbaar

In de discussie over het rendement van het smw wordt duidelijk dat het smw niet op elk mbo als aparte discipline zichtbaar is. Met het oog op de toekomstige ontwikkelingen, de verwachte toevoeging van het budget aan de lumpsum, is deze zichtbaarheid zeer gewenst. Hierbij moeten directies en CvB invloed hebben op de vraag hoe de verantwoording van het smw er uit moet zien. Contact met regionale hogescholen over de rol die zij in dit kader kunnen spelen, lijkt relevant. Nu de landelijke verantwoording naar verwachting zal verdwijnen, is het zinvol om opnieuw te beoordelen op welke wijze de toegevoegde waarde van het smw bij stakeholders voor het voetlicht gebracht kan worden.

---

#### Colofon

Ben Brinkman

Trudy Boonman

Hans Kruijssen

Nederlands Jeugdinstituut, Onderwijs & Jeugdzorg

Catharijnesingel 47 3511 GC Utrecht

Postbus 19221 3501 DE Utrecht

T: 030 230 6693 F: 030 230 6312

E: infozat@nji.nl W: www.zat.nl

---

Overname van gegevens met bronvermelding is toegestaan.